

Folketingets Kommunaludvalg
udvalg@ft.dk

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail vfm@vfm.dk
LHA/ J.nr. 2008-7967

Dato: 13. november 2008

Under henvisning til Folketingets Kommunaludvalgs brev af 23. oktober 2008 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 12 (KOU Alm. del), stillet efter ønske fra Flemming Bonne (SF).

Spørgsmål nr. 12:

"Hvorledes er kravene om mødepligt i forbindelse med et borgerligt ombud i en kommunalbestyrelse reguleret i den kommunale styrelseslov og den kommunale valglov?"

Svar:

Borgerlige ombud er hverv og tjenester, som borgerne er forpligtede til at udføre.

Bestemmelsen i § 5 i lov om kommunale og regionale valg fastsætter, at den, der er fyldt 60 år eller tidligere har været medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller et regionsråd i to hele sammenhængende valgperioder eller ikke har dansk indfødsret, ikke har pligt til at lade sig opstille som kandidat. Bortset herfra er enhver som udgangspunkt forpligtet til at lade sig opstille som kandidat til kommunalbestyrelsesvalg. Efter § 92 i lov om kommunale og regionale valg har enhver, der er valgbar, pligt til at modtage valg. Kommunalbestyrelsen skal dog efter anmodning fra den valgte meddele vedkommende fritagelse for valget, såfremt den valgte på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for valget. Kommunalbestyrelsens afslag på fritagelse for valget kan af det pågældende medlem indbringes for velfærdsministeren senest 14 dage efter, at det er givet. Bestemmelsen i § 103 i lov om kommunale og regionale valg forudsætter, at der består en pligt for kommunalbestyrelsesmedlemmer til at varetage hvervet i den periode, de er valgt for. Efter bestemmelsen skal et medlem fritages for sit medlemskab, såfremt medlemmet af de samme grunde, som er nævnt i § 92, har rimelig grund til at ønske sig fritaget for medlemskabet. Afgørelsen herom træffes af kommunalbestyrelsen, og afslag på fritagelse

for medlemskabet kan af det pågældende medlem indbringes for velfærdsministeren senest 14 dage efter, at det er givet.

Efter den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 6, er kommunalbestyrelsesmedlemmer endvidere pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Varetagelsen af de hverv, som kommunalbestyrelsen har valgt et medlem til, er således borgerlige ombud. Dette gælder såvel medlemskab af kommunalbestyrelsens økonomiudvalg og stående udvalg som medlemskab af udvalg, kommissioner, bestyrelser m.v. Kommunalbestyrelsesmedlemmers pligt til at deltage i møder i forbindelse med varetagelse af disse hverv gælder kun egentlige møder i de pågældende organer, og ikke deltagelse i kurser, konferencer o. lign., med mindre der i lovgivningen er fastsat eller forudsat en pligt til at deltage heri.

Det følger således af lov om kommunale og regionale valg og den kommunale styrelseslov, at hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen og i tilknytning hertil de hverv som medlem af udvalg, kommissioner, bestyrelser m.v., som kommunalbestyrelsen har valgt medlemmet til, er borgerlige ombud.

Efter bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, indkalder formanden for kommunalbestyrelsen stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen, når formanden får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst en måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, efter den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 1, endvidere kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Dette gælder efter den nævnte bestemmelse også ved det konstituerende møde eller 2. behandlingen af kommunens budget, selv om forfaldet har en anden af de i § 15, stk. 2, nævnte grunde.

Stedfortræderindkaldelse efter den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, forudsætter, at der er tale om en absolut og varig forhindring, der forventes at strække sig over en periode på mindst en måned, og som kan henføres til af de i bestemmelsen nævnte forfaldsgrunde. Det forhold, at et medlem vil være forhindret i at deltage i kommunalbestyrelsens møder, kan ikke begrunde, at bestemmelsen bringes i anvendelse, når medlemmet dog vil have mulighed for at deltage i udvalgsmøder eller varetage andre kommunale hverv. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for indkaldelse af stedfortræder er opfyldt, herunder om der foreligger et forfald, der efter den kommunale styrelseslovs § 15 berettiger til

stedfortræderindkaldelse. Afgørelsen er en retlig afgørelse, der kan efterprøves af det kommunale tilsyn.

Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst en måned, kan den gruppe, der har indvalgt vedkommende, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer, jf. § 28, stk. 2, i den kommunale styrelseslov. Hvis medlemmet tillige er kommunalbestyrelsesmedlem, vil gruppen kun kunne indvælge et andet medlem i udvalget, hvis betingelserne for stedfortræderens indtræden er opfyldt. Et kommunalbestyrelsesmedlem kan således ikke trække sig midlertidigt ud af et udvalg og samtidig fortsat deltage i kommunalbestyrelsesmøderne med den virkning, at stedfortræder kan indkaldes i udvalget.

Den kommunale styrelseslov anerkender således, at medlemmerne kan have lovligt forfald, og det følger ikke af lovgivningen, at kommunalbestyrelsesmedlemmer har en ubetinget pligt til at lade kommunalbestyrelsesarbejdet komme i første række. De omstændigheder, som efter § 103 i lov om kommunale og regionale valg kan begrunde fritagelse for medlemskab, og som svarer til de i § 15, stk. 2, i den kommunale styrelseslov anførte omstændigheder, der kan begrunde stedfortræderindkaldelse, er forhold, der i hvert fald kan begrunde, at et medlem har lovligt forfald.

Det tilføjes, at vederlæggelse for varetagelsen af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem, herunder udvalgs- og udvalgsformandsvederlag, efter § 30 i bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2006 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv som ændret ved bekendtgørelse nr. 133 af 9. februar 2007, bortfalder ved udgangen af den måned, hvor den pågældende fratræder det enkelte hverv eller i en uafbrudt periode på tre måneder ikke har varetaget dette. Bestemmelsen indebærer bl.a., at vederlæggelsen for enkelte – selvstændigt vederlagte – hverv kan ophøre hver for sig. Således kan eksempelvis vederlæggelsen som udvalgsmedlem ophøre, fordi hvervet ikke er varetaget i tre måneder, uden at det behøver at få indflydelse på det faste vederlag som kommunalbestyrelsesmedlem, såfremt vedkommende i øvrigt deltager i kommunalbestyrelsesmøderne. Ved fravær på grund af sygdom, barsel eller adoption, hvor stedfortræder af denne grund er indkaldt efter lovens § 15, stk. 2, er der dog ret til vederlag i ni måneder.

Karen Jespersen

/ Inger Mogensen